

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Del I

November 2004

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	23-24 november 2004
Skrivtid:	2 x 4 timmar, varav 4 timmar för del I
Hjälpmedel:	Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat:	75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetssätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden.

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip exempelvis i en fråga omfattande fyra poäng:

- sakinnehåll i lämnat svar (3 p)
- struktur och språk (1 p)

Högre revisorsexamen november 2004, del I

Poängsättningen innebär följande:

- 4 p - Bra svar
- 3 p - Tillfredsställande svar
- 2 p - Vissa brister
- 1 p - Stora brister
- 0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Som framgår av principen för poängsättning läggs tyngdpunkten på sakinnehållet i lämnat svar.

<u>Uppgift</u>	<u>Poäng</u>
1. Tati AB (publ.)	22 p
2. ACE AB	28 p

Lycka till!

1. Tati AB (publ.) (22p)

Bakgrund

Tati AB (publ.) är ett konsultföretag inom IT-tjänster för mobilt Internet. Tati AB (publ.) är noterat på Stockholmsbörsens O-lista. Företagets räkenskapsår omfattar perioden 1 september - 31 augusti. I koncernen ingår Tati AB (publ.) samt tre svenska och ett amerikanskt dotterföretag. Verksamheten startades 1996 av två entreprenörer som utexaminerades från KTH respektive Chalmers året innan. Samtliga dotterföretag har förvärvats genom utgivande av nya aktier i moderföretaget. Koncernens svenska verksamhet bedrivs i sin helhet i moderföretaget. Strategin har varit att överföra förvärvad verksamhet till moderföretaget så snart förvärv har skett för att kunna effektivisera verksamheten och för att samordna resurser på ett för koncernen optimalt sätt. Detta har tyvärr medfört att ett mindre förlustavdrag från 2001 inte har kunnat utnyttjas.

Finansiell information för moderföretag och koncernen enligt bokslut per 2004-08-31

Företag (samtliga belopp i mnkr)	Omsättning	Resultat före skatt	Eget kapital
Tati AB (publ.) koncern	454,1	3,2	32,4
Tati AB (publ.) moderföretag	323,9	2,2	22,3

Enligt företagets affärsplan ser man den tyska marknaden som synnerligen intressant varför man tillsammans med sina rådgivare undersöker möjligheten till företagsförvärv.

Deluppgift 1.1

Inför bokslutet kontakter företagets ekonomichef dig då moderföretaget avser att redovisa en anteciperad utdelning från ett av de svenska dotterföretagen uppgående till 2 mnkr. Fritt eget kapital i dotterföretaget uppgår per 2004-08-31 till 2,2 mnkr, vilket fanns i dotterföretaget vid förvärvstidpunkten. Syftet med utdelningen är att förbättra den finansiella ställningen i moderföretaget.

Uppgift (4 p):

Företaget vill att du beskriver hur den anteciperade utdelningen redovisas i moderföretaget respektive koncernen.

Högre revisorsexamen november 2004, del I

Deluppgift 1.2

Tati AB (publ.) har under oktober 2004 förvärvat 55% av aktierna i xele GmbH från Rudolph Schön som efter försäljningen innehar resterande 45%. I samband med tillträdet upprättas ett aktieägaravtal med Rudolph i syfte att reglera ett antal för parterna viktiga frågor. Ekonomichefen i Tati AB (publ.) har bett dig ta del av upprättat aktieägaravtal för att bedöma hur xele GmbH ska hanteras i koncernredovisningen. Vid din genomläsning av avtalet gör du följande noteringar:

- Styrelsen ska uppgå till fyra ledamöter av vilka två utses av Tati AB (publ.) och två av Rudolph Schön.
- Ordförande i styrelsen ska utses vartannat år av Tati AB (publ.) och vartannat av Rudolph Schön.
- Revisor ska utses av Tati AB (publ.).
- I följande frågor ska enighet råda i styrelsen för att beslut ska kunna tas
 - Val av VD
 - Beslut om större investeringar/företagsförvärv
 - Beslut om upptagande av lån
 - Beslut om utdelning

Tati AB (publ.) har option att förvärva resterande 45% av aktierna under 2008 till marknadspris. I dagsläget finns inget beslut om att utnyttja optionen.

Uppgift (6 p):

Baserat på ovanstående information – hur ska xele GmbH redovisas i koncernredovisningen för Tati AB (publ.)? Bortse från eventuella upplysningskrav i årsredovisningen.

Deluppgift 1.3

I samband med granskningen av koncernens bokslut och moderföretagets årsredovisning har ett antal iakttagelser gjorts innefattande bl.a.:

- Noten i årsredovisningen avseende ersättning till ledande befattningshavare saknar information om ett bonusprogram till de sju ledande befattningshavarna. Totalt uppgår kostnaden för programmet till 5 mnkr exklusive sociala kostnader vilket belastat resultatet under det senaste räkenskapsåret.
- Värdering av aktier i dotterföretag kan ifrågasättas eftersom verksamheten i vissa dotterföretag överförts till moderföretaget till bokförda värden. Dotterföretagen har därefter varit vilande och deras enda tillgångar utgör fordringar på moderföretaget. Totalt uppgår bokfört värde på aktuella företag till 6 mnkr och det samlade egna kapitalet i dotterföretagen till 2 mnkr.

Du har framfört dina iakttagelser till företaget men fått till svar att inga ändringar kommer att göras.

Högre revisorsexamen november 2004, del I

Uppgift (12p)

- a. Dokumentera dina ställningstaganden till ovanstående noteringar och hur de påverkar din revisionsberättelse.
- b. lämna förslag till revisionsberättelse. För din ledning bifogas en svarsblankett i form av en påbörjad revisionsberättelse (bilaga 1).

2. ACE AB (28p)

Bakgrund

Du är revisor i ACE AB. ACE AB:s moderföretag, ACE Inc. är noterat på New York Stock Exchange. Du har varit revisor i företaget sedan 1999 och är således väl förtrogen med företagets verksamhet och dess personal.

Koncernen är underleverantör till flygplansindustrin och tillverkar främst motorer men även viss elektronisk utrustning. Koncernen har verksamhet i USA, Tyskland, Frankrike och Sverige, dvs. i de länder där företagets kunder bedriver tillverknings- och sammansättningsverksamhet. Kunderna finns inom såväl militär som civil flygindustri. Koncernen svarar för en stor andel av de komponenter och system som ingår i kundernas slutprodukter. Det svenska företaget har i sin verksamhet såväl tillverkning som produktutveckling av nya motorer.

Det svenska dotterföretaget har utsatts för stor lönsamhetspress från moderföretaget, då man anser att ACE AB underpresterar. Dessutom har kraven på god intern kontroll ökat främst till följd av ny lagstiftning i USA, vilket har medfört att arbetsbördan på ekonomidelningarna i såväl USA som Sverige har ökat.

Samtliga företag i koncernen har kalenderår som räkenskapsår.

Finansiell information (per 2004-08-31) (samtliga belopp i mdkr)

Företag	Omsättning	Resultat Före skatt	Tillgångar	Eget kapital
ACE Inc. (Koncernen)	85,4	6,2	63,4	32,2
ACE AB (Underkoncernen)	4,9	-0,3	4,1	0,2

Finansiell information (flerårsöversikt) ACE AB (belopp avser underkoncernen)

	2004 (8 mån)	2003	2002	2001	2000
Omsättning	4,9	3,8	3,2	2,7	2,2
Resultat före skatt	-0,3	-0,6	-0,5	0,4	0,1
Tillgångar	4,1	2,5	2,3	1,9	1,8
Eget kapital	0,2	0,5	0,5	0,7	0,3

Som ett led i en tillväxtstrategi har ACE AB vuxit kraftigt genom förvärv under det senaste året.

Inför revisionen av räkenskapsåret 2004 har du och revisionsteamet kallat till ett planeringsmöte med företaget. Närvarande vid mötet är från företagets sida verkställande direktören Greta Hansson, ekonomichefen Hans Gunnarsson samt kontrollern Frans Fransson. Syftet med mötet är främst att på en övergripande nivå diskutera revisionens

Högre revisorsexamen november 2004, del I

inriktning och omfattning, få information om utvecklingen av verksamheten samt gå igenom aktuella frågor.

Deluppgift 2.1

Inför mötet har du fått revisionsinstruktioner från moderföretagets revisorer. Av instruktionerna framgår att det svenska företaget ska vara föremål för s.k. "full scope", till skillnad från tidigare då det svenska företaget endast haft s.k. "review scope". Detta innebär att granskningens omfattning ökar och att kravet på det svenska dotterföretagets ekonomiavdelning ökar i form av framtagande av specifikationer etc. inför vår granskning, vilket Hans Gunnarsson har noterat. Tidigare år har motsvarande material tagits fram i samband med att granskningen av den svenska årsredovisningen gjorts. Detta material har för övrigt också utgjort underlag för den rapportering som avgetts till moderföretagets revisorer.

Efter genomläsning av instruktionerna förstår du att revisionen fr.o.m. i år ska genomföras i enlighet med god revisionsssed i USA, US GAAS, samt att en byråintern revisionsberättelse, s.k. Audit Clearance, ska avges avseende det rapportpaket som företaget upprättar. Moderföretagets revisorer har angett att totalt väsentlighetskriterium uppgår till 50 mnkr. Den byråinternas revisionsberättelsen utgör ett underlag för moderföretagets revisorer för att kunna avge revisionsberättelse för koncernen ACE Inc. Kopia av rapportpaketet och koncernens redovisningsmanual (US GAAP) finns att tillgå via en länk till företagets intranät.

Uppgift (8 p)

Mot bakgrund av de instruktioner som erhållits, vilka särskilda överväganden måste du som dotterföretagsrevisor göra vid revisionen av det svenska dotterföretaget?

Deluppgift 2.2

Vid planeringsmötet framkommer att företagets ekonomiavdelning är under stark press bl.a. som en följd av det omfattande arbete som hela koncernen bedriver för att kartlägga sina finansiella processer. Hans Gunnarsson tar därför upp frågan om du och ditt företag kan bistå med delar av detta arbete. Mera precist vill man ha hjälp med dokumentation av inköpsprocessen i enlighet med de krav som den nya lagstiftningen medfört för noterade företag i USA. Hans har också informerats om nya regler i USA beträffande vilka tjänster som revisorer får utföra. Han undrar om ni under en treveckorsperiod kan bistå med registrering av leverantörsfakturor då medarbetaren Sven rest till Aten för att delta i bågskytte-VM. Dessutom vill man i likhet med tidigare år ha hjälp med att upprätta företagets årsredovisning och inkomstskattedeklaration.

Högre revisorsexamen november 2004, del I

Uppgift (10 p)

Hur ställer du dig till företagets förfrågan? Ange dina ställningstaganden till de tjänster som efterfrågas.

Deluppgift 2.3

Enligt periodbokslutet den 31 augusti 2004 är mer än hälften av företagets aktiekapital förbrukat. (Antalet aktier uppgår till 5 000 000 à nominellt 100 kronor.) Du går tillsammans med Greta igenom de möjligheter som finns att återställa hela aktiekapitalet. Gretas slutsats är att det mest intressanta alternativet torde vara att moderföretaget ställer ut en kapitaltäckningsgaranti. Därefter informerar Greta moderföretaget om situationen men moderföretaget anser inte att det finns anledning att ta fram en kapitaltäckningsgaranti. Tidigare år har moderföretaget alltid gjort aktieägartillskott i samband med årsbokslutet för att täcka upp underskott i dotterföretagen och hittills har man aldrig satt något av sina 79 dotterföretag i konkurs. Moderföretaget anser därför att deras tidigare sätt att hantera situationen borde vara tillfyllest. Du har arbetat med företaget under ett stort antal år och din erfarenhet är att moderföretaget alltid gör vad det föresatt sig.

Uppgift (6 p)

Hur agerar du som revisor i denna situation? Hur påverkas dina ställningstaganden i revisionsberättelsen om bristen i eget kapital täckts vid årets slut?

Deluppgift 2.4

Enligt instruktionerna från moderföretagets revisor ska du genomföra en översiktlig granskning av periodbokslutet per den 30 september 2004. Granskningen ska även syfta till att bedöma företagets bokslutsprocess. Vid granskningen noterar du att det finns en avstämningsdifferens mellan huvudbok och kundreskontra uppgående till 6 mnkr. Vid närmare utredning visar det sig att beloppet i huvudboken är 6 mnkr lägre än i reskontran och att det är beloppet i reskontran som är rätt. Du ber ekonomichefen ändra redovisningen så att den blir korrekt. Du får till svar att företaget vill göra korrigeringen och därmed rapporteringen under sista kvartalet i stället eftersom en felbedömning gjorts i den prognos som tidigare lämnats till moderföretaget. Det kan vara bra att ta denna positiva effekt över resultatet då. När du informerar ekonomichefen om att du som revisor enligt revisionsinstruktionen är ålagd att rapportera alla individuella fel i periodbokslutet över 5 mnkr ber han dig avstå från att göra detta eftersom företagets resultat och ställning ändå kommer att vara rätt vid årsbokslutet.

Uppgift (4 p)

Hur agerar du?